

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra 40 kr.
 Negyedévre 1 frt — kr.
 Félévre 2 frt — kr.
 Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Biharmegyei
 Takarékpénztári épület), hova a hirdeté-
 sek és az előfizetés-díjak küldendők.
 Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ

Hirdetések díja:

6 hasábos peltisorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyitór 4 hasábos peltisorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyitórért 30 kr.
 Réclamek soronkinti 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
 Takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

TÁRSADALMI HETILAP.

STERN LAJOS Nagyvárad,
 Bémer-tér.
 Pörlanjla a bálí idényre női és férfi lak-
 czipóit, ingeket, gallérokat, nyakkendőket,
 női és férfi keztyűket, klakkot és zseb-
 kendőket,
 a legjutányosabb árban.

Táviratok.

A Nemzeti Kaszinó gyűlése.

Budapest, január 26. (A „H. É.” ered. táv.)
 A Nemzeti Kaszinó élénk részvétel mellett ma d.
 e. gyűlést tartott. A gyűlés gróf Eszterházy Mihály
 indítványára Szlavy József koronaórt választotta
 meg elnöknek. A gyűlés folyamán az új igazgató-
 ság szép meglepetéssel állt elő. Általános tetszéssel
 fogadták el a javaslatot, hogy a hazánk államisa-
 gának ezeréves fennállása emlékére a kaszinó
 hazai kulturális célokra 10,000 frtnyi
 örök alapítványt tesz. A különböző bizottságok
 megválasztása után elhatározták, hogy ez évben
 február 2-ikán tartják meg a Széchenyi-lakomát.

Leesett a robogó vonatról.

Budapest, jan. 26. (A „H. É.” ered. táv.)
 Boskovits Julia szentendrei lakosnő tegnap este
 a szentendrei helyi érdekű vasut egyik vonatáról
 az újbudai állomás közelében saját vigyázatlanságá-
 ból leesett és homlokát bezúzta. Az életveszélye-
 sen sérült szentendrei lakására vitték, hol ápo-
 lás alá vették.

Nagyar hirlapírók szövetsége.

Budapest, jan. 26. (A „H. É.” ered. táv.)
 A december 18. értekezletből kiküldött bizottság
 ma tartott gyűlést az Otthon-körben, melyen az
 alapszabályok megszerkesztésénél követendő elveket
 beszélték meg. A gyűlésen Horváth Gyula ország-
 gyűlési képviselő és Hindy Árpád kolozsvári szer-
 kesztő elnökölték. Jegyző Fehér Dezső nagy-
 váradí szerkesztő volt.

Horváth Gyula indítványozza, hogy csak az
 legyen az egyesület tagja, ki két éven át fizetést
 kapott valami lap szerkesztőségében. Fehér Dezső
 egy a szövetség keretén belül álló iroda létesítését
 indítványozza, mely a szállást kereső hirlapírókat
 evidenciában tartsa és szerződést közvetítsen. Ezt
 nagy helyesléssel elfogadták.

Szökevény szerelmesek.

Budapest, jan. 26. (A „H. É.” ered. táv.)
 Dondena Andrea milánói borkereskedő 18 éves
 Ambrus nevű fia e hó 20-ikán valami Illés Vé-
 rona, jobban mondva Brettner Amanda nevű le-
 ányval megszökött. A szerelmes pár Budapestre
 jött, de már 24-én eltávoztak a fővárosból. Most
 az apa is Budapestten tartózkodik és 50 frt ju-
 talmat ad annak, a ki a szökevények nyomára
 tud vezetni.

Veszedelmes örült.

Pozsony, jan. 26. (A „H. É.” ered. táv.)
 Csaknem óriási szerencsétlenséget okozott a városi
 toronyőr felesége, a ki tegnapelőtt hirtelen meg-
 örült. Gyermekeit a toronyból akarta ledobni.
 Szerencsére a gyermekek sikoltozására megjelent
 az örült asszony férje, Dasztl János és barátja
 segítségével az asszonyt összekötözve beszállította
 az örültek házába.

Párbaj Székestehérvárott.

Székesfehérvár, január 26. (A „H. É.”
 ered. táv.) Bajza István pénzügyminiszteri segéd-
 titkár és Major Lajos székesfehérvári pénzügy-
 igazgatósági titkár között pisztoly-párbaj volt
 szombaton. A párbaj egyszeri golyóváltással sérül-
 és nélkül folyt le. Okot a párbajra Majornak egy
 dr. Bajza elleni sértő nyilatkozata adott.

Leforrázott csecsemő.

Pozsony, jan. 26. (A „H. É.” er. távirata.)
 Eberhard pozsonymegyei községben hat hónapos
 m-stohájával a karján főzte a vacsorát Szeviny
 Alojza 65 éves asszony, a ki egyik szemére egé-
 szen vak. Az öreg nő lehajolt, hogy fát tegyen a
 tűzre és ekkor vagy ő maga, vagy a kis gyer-
 mek, felborította a forrásban levő levest, mely
 egyenesen a szerencsétlen csecsemő fejére ömlött.
 A leforrázott gyermeket kórházba vitték, hol va-
 sárnap iszonyu kínok között meghalt.

Sötétség egy városban.

Pozsony, jan. 26. (A „H. É.” ered. táv.)
 A városban szombat este 6 óra tájban az összes
 gázlámpák egyszerre elaludtak. Jó időbe került
 míg sikerült a megromlott vezetékét rendbe hozni
 mialatt Pozsony sötétségbe uszott. Szerencsére
 baleset nem történt.

Aradás a Dunán.

Budapest, jan. 26. (A „H. É.” ered. táv.)
 A Duna tegnap óta 4 centiméterrel nőtt. A fo-
 lyammérnökségtől vasárnap érkezett távirati
 jelentés szerint, lefelé mindennütt nagyobb ára-
 das van.

H I R E K.

Együtt a halálba.

— Vérbe hullott bimbók.

Két jómódu családra borított sötét gyászt a
 rózsás szerelem. Korai tavasz csalfa napsugára
 zavarta meg két gyermekszív nyugodalmát s mert
 a szülők méltó aggálya szétakarta oszlatni az
 ábrándokat, egyesültek a szerető szívek a halálban.
 A rémes szerelmi tragédiáról ezeket írják:

Weisz Emil, a ki a helybeli kereskedelmi
 tanintézetnek volt növendéke, beleszeretett Stern
 Paula szilágy-csehü 14 éves leánykába.

A gyakori találkozás a leánykánál sem maradt
 hatás nélkül. Egy napon — mint a fiatal szerelme-
 sek szokták — megszöktek hazulról.

Ide jöttek Nagyváradra, ahol elrejtözve a ki-
 váncsi és zajos világ elől, folytatták az édes, bol-
 dogító ábrándozásokat.

A kétségbeesett szülők csendben kutattak
 utánuk és hazavitték a szerelméért jó hirnevét fel-
 áldozott gyermeket.

Weisz Emil, de a kis Paula sem tudott
 megnyugodni a szigorú szülői ítéletben és tegnap-
 előtt közös megegyezés folytán megváltak az élet-
 től és szívükből kiömlő vérükkel szentelték meg
 azt a lemondani nem tudó, átkos-édes szerelmet,
 mely őket rabokká tette.

Weisz Emil revolverével a leányt szíven
 lötte, aztán saját szívébe röpítette a gyilkos golyót.
 Mind a két lövés jól talált. Az ifju szívekből ki-
 ömlő vér jelezte csupán, hogy még élnek.

Mire az orvos megérkezett, már mindketten
 halva voltak; kihűtek azok a szívek is, melyekben
 olyan forró szerelem égett még pár pillanat előtt.
 Az eset, melynek hire hozzánk is eljutott,
 Nagyváradon is nagy szenzációt keltett, amennyi-
 ben Weisz Emilnek itt rokonai laknak és sokan
 ismerték.

A rabbi tanácsaiért.

— Elnöki dorgatórium. —

Az izr. neolog hitközség tegnap, vasárnap dél-
 után 6 órakor dr. Döry Ferencz elnöklete alatt
 népes közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgyát
 a Schnekkendorf Bernát alrabbi ügyében hozott és
 általunk ismertetett elüljárósági határozat, illetve
 javaslat képezte.

Az érdekes közgyűlés elején dr. Schütz
 Albert az elüljáróság ismert jegyzőkönyvét
 olvasta fel a vizsgálati iratokkal együtt. A vallo-
 másokból kitűnőleg a rabbi nem annyira a nő,
 mint inkább gyermekeinek segélyezésére hivatolna
 fel a férfit.

Ezután az elnök két beadványt mutat fel, a
 melyek közül az egyik a rabbi memoranduma, a
 másik pedig dr. Fleischer Lajos és társainak
 kérvénye. A rabbi a hitközségi tagok jog és igaz-
 ság érzetére appellálva tettének jóhiszeműségét bi-
 zonyítja meghatározó szavakban:

Ne akarják — ugymond — a részéről elkövetett
 tapintatlanság és figyelmetlenségért az ő családja
 jövődjét tönkre tenni, az anyagi és erkölcsi ha-
 lálba taszítani; büntessék, ha büntetni valót talá-
 nak tévedésében, de mérték szerint.

A másik beadvány az elüljáróság kemény
 szigorát kárhoztatja és kéri a rabbi felmentését
 vagy a rabbi súlyos büntetésének enyhítését.

A két beadványra elhangzó moraj elmúltával
 dr. Rothmann Lipót, Weisz Károly és még
 többen szólaltak fel olyan értelemben, hogy a
 panaszos vallomását morális indokból elfogadható-
 nak nem tartják; az elüljáróság javaslatát kárhoz-
 tatják, és a rabbi teljes felmentését indítványozzák.

Határozat-hozatal előtt dr. Berkovits Fe-
 rencz állott fel és általános figyelem között kifeje-
 tette, hogy az elüljáróság javaslatát kárhoztatni nem
 lehet, mert az csak kötelességét teljesítette akkor,
 mikor egy pappal szemben, a ki saját beismerése
 szerint hibázott, a legszigorubb ítéletet javasolja a
 közgyűlésnek. A közgyűlés dolga azután a bünte-
 tést valójában megszabni ő a maga részéről eny-
 hébb büntetést: *ja hivatalban való meghagyás mellett
 csupán elnöki megfeddést indítványoz.* A közgyűlés
 többek hasonló értelmű hozzászólása után dr. Ber-
 kovics Ferencz indítványát elfogadta.

Ezzel tehát a kellemetlen ügy elég tapintato-
 san nyert befejezést.

*** Gallovich az altábornagynál.**

Mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, Gallo-
 vich Jenő hirlapíró a napokban Pokorny altá-
 bornagy fogadta. A tisztelgés alkalmával Gallo-
 vich kijelentette, hogy ő a tisztikarról soha sér-
 tőleg nem nyilatkozott, a tisztikart sérteni nem
 szándéka. Egyidejűleg arra is kérte az excellenciás
 urat, hogy adja ezt a tisztikar tudomására. Po-
 korny másnap magához kérette Gallovichot és
 értesítette arról, hogy a tisztikar tudomásul veszi
 nyilatkozatát és nem lesz folytatása az affairéknek.

*** A „Czion“-egyletnek nem kell telek.**

A helybeli „Czion“-egylet tegnapi értekezletén el-
 határozta, hogy miután az országos izr. gyűlés az
 izr. hitközségek egybeolvasztását helyezte kilátásba

**Az előrehaladt
 idény miatt**

MITTHEILER EDE a legszebb és legolcsóbb ruhák
 férfiruha üzletében
 (Főutca, Orsolya-apácák bérháza)
 készülnék.
 Szövetek métereukint gyári áron alól kaphatók.

az iskola czéljaira Nagyvárad városától feltételeesen megvett nagypiaczteri telket az érte átszolgáltattott vételár és kamatjainak visszatérítése mellett a városi tanács rendelkezésre bocsátja.

* **Értesítés.** A Szigligeti-társaság február 2-iki matinéjára a kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, azok e végből forduljanak dr. Adorján Armin ügyvéd, társasági titkárhoz (Szent-László-tér Diamandy-ház), a ki készséggel küld meghívókat.

* **A jégről.** Ugy látszik Térapó is szereti a szép nemet és csupa önzésből még mindig jól tartja magát, hogy annál tovább gyönyörködhessek a vidáman korcsolyázó hölgyek bájos arcaiban. A jégpályák tegnap ugyszólván zsúfolva voltak a diszes közönséggel. A városligeten vidám álarczos menet kölcsönzött nagy érdekességet, a sport-téren pedig katonazene és a tűzijáték gyönyörködtette a mulatozókat.

Jelen voltak a sport-téren: Pokorny Hermanné, Wertheimstein Alfrédné, Gyémánt Jenőné, Kuncz Gusztávné, Csanak Jenőné, Janky Antalné, Janky Józsefné, Rimanóczy Kálmánné, Mesticz Jánosné, Edelsteinné, Weinberger Jakabné, Stern Mártonné, Moess Károlyné, Sonnenfeld Zsigmondné, Sonnenfeld Adolfné, Busch Dávidné, Dr. Radó Ignácné, Laszky Árminné, Meskó Boldizsárné, Weiszlovits Adolfné, Ifj. Kohn Sámuelné, Dr. Rosenthal Mórné, Gyurkovits Kornélné, Stern Mártonné föld-birtokosné, Schwarcz Ferenczné, Schwarcz Mártonné, Mihely Lajosné, Aron Salamonné, Krausz Arminé, Moskovits Adolfné, Pokorny nővérek, Wertheimsten nővérek, Sonnenfeld Alice, Sonnenfeld Hedvig, Busch Erzsike, Korstein Edith, Kurländer Iren, Kurländer Margitka, Róz nővérek, Breitner nővérek, Markbreit Irma, Weiszlovits Ilonka, Aron nővérek, Weisz Juliska, Brüll nővérek, Weinberger Irénke, Bige Ilona, és még számosan, kiknek neveit nem sikerült feljegyeznünk.

* **Lopással gyanúsított kereskedő.** A helybeli lapok hosszasan foglalkoztak tegnap Kárpáti Miklós helybeli zöldfa-utczai kereskedő ügyével, akitől segédje: Guth Zsigmond feljelentése alapján a rendőrség a Silbermann Márton csődtömegéhez tartozó árukat kobozott el. Papolczy alkaptány tegnap délután újból kihallgatta a gyanúsított kereskedőt és vallomásáról jegyzőkönyvet vett fel. Guth azt állítja, hogy feltűnt neki már az első héten, hogy a Kárpáti üzletében Silbermann feliratu árukat talált reggelenként, holott postán nem érkezett áru a cég részére és mert gyanusnak találta a dolgot, azért tett feljelentést és nem boszúból.

Ülések.

A nagyváradai ügyvédi kamara ülése.

A nagyváradai ügyvédi kamara Hlatky Endre elnökle alatt tegnap vasárnap tartotta meg évi közgyűlését.

1. A titkár felolvasta az 1895 évről az évi jelentést, melyet felirat alakjában küldenek meg a miniszternek.
2. A számvizsgáló bizottság jelentésének alapján megadták a pénztárnoknak a felmentvényt.
3. A segélyalaphoz, mint tavaly, most is 500 frttal járult hozzá a kamara.
4. A tagdíjakkal hátrányban levőkkel szemben utasítják az ügyészséget, a tagdíjhátralékok mielőbbi behajtására. A gyűlés fél 11 után ért véget.

Kerületi betegsegélyző pénztár.

— Rendes havi ülés. —

A nagyváradai kerületi betegsegélyző pénztár Lang József elnökle alatt vasárnap délután tartotta meg rendes havi ülését nagy érdeklődés mellett.

Titkár által felolvasott és a mult ülésre vonatkozó jegyzőkönyvet elnök felkérésére Szauer Kálmán és Jelinek Ferencz hitelesítik.

Benjamin Soma irnok fizetését 100 forinttal javították és másodkönyvelővé léptették elő;

hasonlókép Mandel Sámuel és Éder Ferencz díjnokok is előléptetésben részesültek, amennyiben eddigi állásuk törlése mellett két új irnoki állást rendszeresített részükre az igazgatóság.

Dr. Spitzer Henrik fizetését évi 20 koronával javították és dr. Deákot a vaskohi járásban pénztári orvosul választották.

Moskovits József dr. szépen megokolt és a munkások érdekeit felölelő indítványt tett ezután egy negyedik orvosi állás rendszeresítése iránt, mert dr. Jakab, a neki kiosztott város részben legnagyobb buzgalma daczára sem képes hivatásának és a pénztári beteg tagok érdekeinek megfelelni.

Az indítványt Rimler Károly főkapitány, Sarkadi Ignác pénztáros felszólalására az igazgatóság kiadta egy szűkebb körű bizottságnak, és a költségvetés előre nem látott rovatát a reménybeli orvos fizetésének fedezésére 600 frttal megterhelte.

A költségvetést a pénztárosnak javaslatához képest elfogadták.

Sarkadra Nagy Ferencz tanítót neveztek ki bizalmi férfit a beszédendő illetékek után megszavazott 10 százalék jutalom mellett.

Az időközileg beérkezett folyamodványokat kiadták a szűkebb körű bizottságnak.

A titkár jelentéséből kitűnt, hogy a mult évben 6225 tag lett bejelentve a pénztárhoz és jan. 1-én 5527 tag volt az állomány.

Bevétel volt 6490 korona 42 fillér. Maradvány 2765 korona. Összesen 9255 korona 42 fillér. Ebből kiadott 7225 korona 87 fillér. Maradt január 1-én 2029 korona 55 fillér.

A jelentést örvedetesen vették tudomásul és a tisztikarnak elnök indítványára köszönetet szavazott az igazgatóság a felmutatott sikerekért.

A polgári takarékpénztár közgyűlése.

Nagyvárad, januar 26.

Városunk legifjabb pénztárate, mely mint az alább közölt igazgatósági jelentésből kitűnik, évről évre biztosabb alpra helyezkedik és a legszakavatottabb vezetésről tesz tanubizonyosságot, ma vasárnap délelőtt fél tízenegy órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését saját helyiségében.

A szép érdeklődés mellett bizonyít, hogy gyűlés előtt 41 részvényes 390 részvényt deponált az intézet pénztáránál, melyek után 274 szavazat lett megállapítva.

Sarkadi Tihamér, igazg. elnök megnyitójában először is üdvözölte a megjelenteket, azután röviden említette, hogy az igazgatóság mult évi sáfárkodásáról a később felolvasandó igazgatósági jelentés fog beszámolni. Konstatálta, hogy a gyűlés határozatképes és az a helyi hírlapokban kellő időben meg lett hirdetve.

Majd a jegyzőkönyv vezetésére dr. Rosenthal Mórt, hitelesítőkül pedig Glatz Antalt, Spitzer Lajost és Stern Mózeset kérte fel.

Elnök felhívására Weisz Izidor, az intézet derék vezérigazgatója olvasta fel a következő igazgatósági jelentést:

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk az 1895. évi üzletéről szóló jelentésünket következőkben előterjeszteni:

Az előterjesztendő zárszámadás és mérlegből kitűnik, hogy intézetünk alapitókáját és az elmúlt év folyamán folyton tartott nehéz pénzvizonyokat figyelembe véve, sikerült teljesen kielégítő eredményt elérnünk.

A hitelezés körül kellő óvatosságot fejtettünk ki s ha e mellett mégis veszteségeket szenvedtünk, az annak tulajdonítható, hogy a súlyos közgazdasági viszonyok folytán hitelképes egyének időközben fizetéseképtelenné váltak s ámbár a különvált követelésekből leírni javasolt 2263 frt 86 kr. egy részét még a jövőben behajthatni reméljük, ezt mint aktivát épen mérlegünk realitása szempontjából szerepeltetni nem akartuk.

A mi az egyes üzletágakat illeti, az a mult évihez képest kevés változást tüntet fel s ha a váltószámítolási üzletben a mult évinél kevesebb eredményt produkáltunk, ez azért történt, mert fokozottabb óvatosságot kellett kifejtenünk és e mellett a visszeszámitolást tekintélyes összeggel apasztani akartuk.

A betéteknek részben való emelkedése intézetünk irányában való bizalom emelkedését is igazolja. Végül a nyereségül mutatkozó összegnek a

mult évvel egyenlő összegben való maradása igazolja, hogy daczára a súlyos közgazdasági helyzetnek, a részvénytőke több mint 12%-nyi kamatozását sikerült elérnünk.

Az elért nyereség felosztása tekintetében alább teendő javaslatunkból is meggyőződést szerzhetnek a tisztelt részvényesek, hogy főigyekezetünk az volt, miszerint tartalékalapunkat alapszabályainkban előirt dotációnál jóval nagyobb összeggel szaporítsuk, intézetünket ez által megerősítsük, és ennek daczára mégis 5 százalék osztalékot fizethetünk részvényenként.

Ezek után a nyereség és annak felosztása tekintetében következő javaslatot terjesztünk elő:

Mérleg szerint nyereség:	12429 frt 12 kr.
Ebből leírni javasolunk:	
Váltó-törzsnál behajthatlanul	2268 frt 86 kr.
vált követelésekből	10165 frt 26 kr.

Könyv- és nyomtatvány-számlának teljes kiegyenlítésére	307 frt 6 kr.	
Felszerelés számlából	300 frt — kr.	607 frt 06 kr.
Marad a t. közgyűlés rendelkezésére Ezen nyereség felosztása tekintetében indítványozzuk, hogy a rendes tartalékalapra alapszabályszerű 10%.	955 frt 82 kr.	9 58 frt 20 kr.

Az igazgató-ág jutalékára 10% 955 frt 82 kr.

A felügyelő-bizottság jutalékára 300 frt — kr.

Vezérigazgató jutalékára 3% 286 frt 74 kr.

Osztalékra 1000 drb részvény után á 5 frt 5000 frt — kr.

Az igazgatóság által meghatározott jótékony célra 100 frt — kr.

Tisztviselők és igazgatósági jegyző jutalmazására 555 frt — kr.

Tartalékalapnak 6000 frtra leendő kiegyenlítésére fordítassék; 1369 frt 18 kr. 9522 frt 56 kr. a maradvány 35 frt 64 kr.

jövő évi számlára mint nyereség átvitessék.

Mindezek után összesített indítványunk az, hogy a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után méltóztassék:

az 1895. évi üzletévre vonatkozó zárszámadást és mérleget,

a tiszta jövedelem felosztására vonatkozó indítványunkat elfogadni,

az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére az 1895-ik évre a felmentvényt megadni,

a jótékony célra javasolt 100 frt felosztásával minkent megbizni és

a részvényenként 5 frttal beváltandó szelvényeknek mai f. évi januar 27-ik napjától való kifizetést elrendelni.

Alapszabályaink 39 §-a alapján kilépő 8 rendes és megüresedett 3 pótválasztmányi tag helye, u. m. dr. Berger Ignác, dr. Brán Felicián, Erdélyi József, Mandel Adolf, Moskovits Miksa, id. Moskovits Mór, Spitzer Lajos és Stern Mózes urak helye kerül betöltés alá, ezekre vonatkozó választás megejtését kérjük.

Nagyvárad, 1896. januar 9.

Tisztelettel

Az igazgatóság nevében:

Sarkadi Tihamér, elnök. **Weisz Izidor,** vezérigazgató.

Ezután Rosenthal Mór a felügyelő-bizottság jelentését olvasta fel, melyet a közgyűlés a felolvasottnak tekintett mérleggel és igazgatósági jelentéssel együtt örvedetesen vett tudomásul.

Miután ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a szokásos felmentvényt megadták, a kilépő választmányi tagok választását ejtették meg.

Rottmann Jakab ügyvéd mint részvényes azt ajánlotta, hogy a hivatalosan jelölteket válasszák meg egyhangulag, azonban Militzer Gyula felszólalására, amennyiben az alapszabályok ugy intézkednek, elnök elrendelte a névszerinti választást, mely dr. Grosz Menyhért, Glatz Antal és dr. Kiss Döme tagokból álló szavazatszedő küldöttség előtt folyt le.

Az eredmény következő:

Három évre választmányi tagokul választattak: D. Berger Ignác 271, dr. Brán Felicián 271, Erdélyi József 261, Mandel Adolf 271, Moskovits Miksa 172, id. Moskovits Mór 182, Spitzer Lajos 271, Stern Mózes 260 szavazattal.

Póttagok lettek egy évre: Darvassy Endre 262, Alexander Lajos 271, Ciceronescu Sámuel 271 szavazattal.

Az elnök kihirdetvén a választás eredményét, élénk éjenzés közben rekesztette be a közgyűlést.

A tisztviselők fizetése.

Nagyvárad, január 25.

Évek óta akarta már Nagyvárad-város törvényhatósági bizottsága tisztviselőinek fizetését emelni, de azt egy és más tekintetek miatt mindig halogatta. Végre ez a vajdó kérdés is meg van oldva. Az elmúlt héten: szerdán és csütörtökön tárgyalattott az ide vonatkozólag annyi retortán keresztül ment eloberatum. Elfogadták úgy, mint a hogy azt a tanács, mint állandó választmány előterjesztette, sőt egyik-másik tisztviselőnél méltányosságot is gyakorolt a törvényhatósági bizottság, amennyiben a javaslatba hozott összeget emelte.

Ezzel azonban még aligha van befejezve az ügy. Szokolay Tamás, aki pártvezérként mutatta be magát a városatyák előtt: előre jelezte, hogy ő a törvényhatósági bizottság nagy többségének megállapodását nem fogja respektálni, hanem megy a belügyminiszterhez az ő leszavazott igazságát kikeresni. Jól teszi, menjen, ha azt hiszi, hogy Nagyvárad-város törvényhatósági bizottságának intelligens nagy többsége ellenében igazságot fognak neki szolgáltatni odafönt. Mi ezt nem vagyunk hajlandók elhinni, mert hiszen az utóbbi időkben azt tapasztaljuk, hogy a belügyminisztériumban méltányos felfogás uralkodik a törvényhatósági tisztviselők megfelelő díjazása iránt.

Nem is lehet az másképpen, ha azt akarjuk, hogy közigazgatásunk a modern élet követelményeinek megfelelően a polgárság szellemi és anyagi érdekeit igazán kielégítse. Mit akarunk mi minta-közigazgatást akkor, ha nem vagyunk hajlandók megfizetni a munkát, mely egy szerrre anyagi és szellemi. Hogyan kívánjuk, vagy kívánhatjuk azt, hogy fiatalságunkat megnyerjük a közigazgatásnak, midőn e pályán nem hogy vagyona szert tenni, de tisztességesen megélni sem lehet? Nem egyszerű szólam ez, hanem tény, mely szavaink mellett bizonyít. Ki nem tudja, hogy Nagyvárad-város közönsége közigazgatási gyakornokot alig tudott alkalmazni,

mert a rosszul fizetett állásra alig jelentkezett a fiatalság köréből valaki? Ki nem tudja, hogy fogalmazói a legelső alkalmat felhasználják, hogy ott hagyják a jobb állást foglaljanak el? Ritóóó Zsigmond, a nagyvárad kir. tábla széles látkörű elnöke igen helyesen mutatott rá azon körülményre, hogy közigazgatásunk javítása csakis úgy lehetséges, ha megfelelő díjazással képzett, fiatal, ámbicziózus és munkabíró egyéneket nyerhetünk meg arra Oly kézen fekvő igazság ez, melyet bizonyítani felesleges fáradság lenne, mert hiszen tudja mindenki, aki akarja a triviális hasonlatok egész légióját sorakoztathatja mellette.

Hányszor volt alkalmunk, különösen a multban hallani némely tisztviselőről: Bár menne már! Szívesen megadnók neki az egész nyugdíjat, csak szabadulnánk tőle!

A hanyag, a nem képes, nem képzett tisztviselő átka a közönségnek; átka az is, amelyiknek figyelmét az anyagi gondok munkája köréről elterelik.

Belátta ezt Nagyvárad-város közönsége és más hasonló törvényhatósági joggal bíró városok példájára emelte a tisztviselők fizetését.

Valakivel vagy — mondjuk — némelyekkel szemben nem történt-e méltánytalanság? Nem tudhatjuk, nem is kutatjuk. Általában véve a törvényhatósági bizottság elhatározását csak helyeselhetjük, a mikor az évekkel ezelőtt megállapított fizetéseket a változott viszonyokhoz alkalmazta.

Azoknak jajveszékelése, akik azt szeretik hangoztatni, hogy ezt a terhet Nagyváradvárosa nem bírja meg, csak kislelkűsége mutat, ha ugyan másra is nem.

Nagyvárad-város költségelirányzata 10 év alatt megháromszorozódott, ami azt igazolja, hogy fejlődő város. Az aggodalmakat tehát éppen nem osztjuk. Hallottunk ilyen hangokat akkor is már amikor évekkel ezelőtt némi fizetés-emeléssel honorálták a tisztviselők munkásságát. Nem sülyedt el a város, sőt azóta igen sokra ment, mint ezt pár hónappal ezelőtt volt alkalmunk

hallani annak a férfunak 20 éves örömtünn-pélyén, aki Nagyvárad anyagi viszonyainak helyes, céltudatos irányításában elvitázhatlan érdemeket szerzett.

Ha a lovassági laktanyára, épülődő tüzérségi laktanyára ezeket és ezeket adunk ki évenként a megtérülő bérösszegegen felül: miért ne adtuk volna meg az éretünk működő tisztviselői karnak a méltányos fizetést? Amit nekik adunk, azt az itteni piac forgalmának adtuk.

Lehet, hogy ezt Szokolay Tamás és társai nem így fogják fel, hanem arról nem tehetünk.

A törvényhatósági bizottság többségének elhatározását mi indokoltnak tartjuk s meg vagyunk győződve felőle, hogy az minden kisebbségi felebbezés daczára is — meg fog állani. **B-y.**

Nem csak a csoda-doktor ügye.

— Észrevételek dr. Berkovits Miklós ur válaszára: —

A csoda-doktor jelzéssel illetett N. ügyből kifolyólag a törvény alapján állítottam és bizonyítottam:

a) Hogy gyógykezelti bárkinek is szabad, mert senki a gyógykezeléstől eltiltva nincs; a törvényben a tilalom csak annyi, hogy a különben orvosi gyakorlatra nem jogosított (azaz nem diplomás) egyéneknek a gyógykezelésért fizetést, díjat elfogadni nem szabad.

b) Hogy a gyógyszerek kiszolgáltatása az erre külön jogosítvánnyal nem bíró egyéneknek is szabad, ha a törvény korlátai között gyógykezelést is teljesíteni szoktak.

Dr. B. M. ur volt szíves figyelemre méltatni cikkemet és válaszát a következő, egyszerű kijelentésekben adta meg:

1) Felfogásom fonák; a törvény szellemét meghamisította, mert — nézete szerint — a jogosítvány híjával gyógykezelők akár fogadnak el fizetést, díjat akár nem, ellenkezésbe jönnek a törvényvel; szóval interpretáció logikátlan, helytelen.

2) A gyógyszerek kiszolgáltatására vonatkozó nézeteim oly ingatag sophistikus apon nyugszanak, hogy megzafolások a nyitott ajtó betörésével volna egyértelmű.

4) Az esetben, ha az én törvénymagyarázatom aratna diadalt, a szakembereknek a törvényhozáshoz kell fellebeznii hogy a törvény megmódosíttassék.

Kitűnik már is, hogy dr. B. M. ur törvénymagyarázatommal szemben másik törvénymagyarázatot ez áfolatul nem hozott elő; de ezt nem tehette, mert a vonatkozó törvényszakaszok értelme oly világos, hogy azou világoosság ellen lehetetlenség az ellenkezőt bizonyítani, ez okból történt, hogy dr. B. M. ur csak pusztá nem-et mondott és epizódyszerű megjegyzésekre szorult.

A „HÉTFOI ÉRTESSÍTŐ“ TÁRGZAJA.

A jövő vasutja.

Írta: Verne Gyula.

(A „Hétfoi Értesítő“ számára fordította: Ferényi Kelemen.)

I.

— Vigyázzon! — szolt vezetóm, még egy lépcsőfok; s a megjegyzés valóban nem volt fölösleges.

A villamos lámpákkal világított teremből vakító fénynyaláb áradt ki.

A teremben mely csend uralkodott. Csak ketten voltunk; kívülünk senki, senki. Hol voltam? Minek jöttem ide? Ki volt az én rejtélyes kalauzom? . . .

. . . Mennyi kérdés — felelet nélkül.

Ejnek idején kerültem ide. Hosszu folyosókon haladtunk végig, minden perczen más vasajtóhoz jutva, melyek nagy robajjal csapódtak be utánunk.

Ugy tetszett nekem, mintha fokozatosan szállnánk le a föld mélyébe. Egyébként fogalmam se volt, hol vagyok, hová vezet ez a különös vándorlás.

— Ön azt kérdi, ki vagyok — szolt megint a vezetóm.

— Pierre kapitány vagyok — szolgálatára — mérnök.

— Hol van ön?

— Amerikában, Bostonban a pályavaron.

— Lehetlen?

— Igen is. Boston du Liverpool pneumatico Tubes Company.

Igy szólva, a kapitány két óriási vashengerre mutatott, melyeknek átmérője körülbelül másfél méter volt.

Oda néztem. A hengerek rézsut feküdtek s egy aláfalazásba, melyben eltűntek, voltak beillesztve.

Kézdtem érteni. Valóban nem régen olvastam egy amerikai újságban a hallatlan tervről, mely szerint Európát Amerikával két óriási henger kötné össze a tenger alatt. A feltalálóról írtak, a ki a terv végrehajtását elvállalta.

És éppen maga a feltaláló Pierre mérnök volt előttem. A cikknek az egész tartalma eszembe jut. Az író azt állította, hogy a hengerek elkészítésére 1.600.000 köbméter vas kell, melynek átlagos sulya tízenhárom millió tonna. Kiszámította továbbá, hány hajó kell az építési anyag szállítására: kétszáz nagy hajó, melyik közül mindegyik 33-szor indul utnak és köt ki. Ez óriási hajóraj az anyagot két nagy fregatt-hoz szállítja, melyeket a munka befejeztéig nagy hengerek fognak a tengerszin fölött tartani.

Egy rajz ábrázolta, a mint a hengereket háromméteres közkövek kötik össze a keresztvasak, betakarva háromszoros vashálólal s egy speciális gyantatömeggel vízmentesen elzárva.

A hengerek belsejében hosszu sorban állanak a kocsik, melyeket az Európába már régóta itt-amott berendezett pneumatikus posta mintájára egy hatalmas légáram fog hajtani.

Az író végre összehasonlítva a régi közlekedési módot a most feltalált vakmerő tervvel, valóságos lelkesedéssel beszél az utóbbiról. Biztosít róla, hogy utazás alatt a legkisebb rázás sem lesz érezhető. A temperatura egyenletes és tetszészerinti lesz. Végre mesés olcsóság és gyorsaság.

Majd meglátjuk! . . .

II.

Igy tehát az utopia valóban alakot öltött. E két henger, melyeket láttam, a víz alatt egészen az angol partokig érnek. Önkénytelenül, kétkedően vállalt vontam. Megengedem, hogy a két henger az Océán alatt

van lerakva. De hogy belsejünkben egészen Angliáig mehessek? Nem, ez lehetetlen! . . .

E közben a vezetóm egész nyugodtan elmondta, hogy az utazó kocsit az ürességbe beható légáramtól hajtva óránként 1800 kilométernyi utat tesz, ennél fogva 2 óra 14 perc alatt kell, hogy a Boston és Liverpool közötti 4000 kilométernyi utat megtegye.

— Ezernyolczszáz kilométer óránként — kiálték föl meglepetve.

— Egygyel sem kevesebb. De bocsánat kedves uram — folytatta tovább a kapitány: e számításom másképpen is néz ki. Minthogy a mi óráinkhoz képest a liverpooli óra 4 óra 40 perczel siet, tehát 9 órakor reggel innen indulva, az ottani óra szerint 3 óra 53 perczkor Angliában leszünk. De másképpen áll a dolog visszafelé. Ha pl. 12 órakor délben indulunk Liverpoolból, 9 óra 34 perczkor reggel Bostonban leszünk, tehát egy pár órával előbb mint indultunk.

Ezt mondva s elámulásomat látva, a kapitány torka-szakadtából nevetett.

Valóban nem tudtam, mi történik velem. Ő a boldog vagy én? Vajjon hinnem kell-e egészen a szavának? Látszólag nyugodt s mintha észszerű volna.

— Am legyen — mondtam egy pillanat mulva — de mondja csak uram, mi lesz ha oly örült gyorsasággal megyünk Londonba. Csak foszlányok maradnak belőlünk s még így is könnyen összeütközhetünk más vonattal utközben.

— Legyen nyugodt. Azért van két hengerünk. Aztán van egy villamos huzal is, mely értesít róla, hogy a vonat elindult. Akkor ellenkező oldalon a biztosító szelepek alul kis, de folyton növekvő légmennyiséget bocsátanak a szabadba, s ez kocsink futását lassítja addig, míg meg nem áll szeliden, puhán, mint pelyheken. . . . Végre is mire valók e magyarázatok? Inkább próbáljuk meg! . . .

Nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy válasza által sikerült neki bennem szellemi amputációt végezni, de viszont én is csalódom, ha azt hiszem, hogy a nagy közönség fonák felfogásom hatása alól a válasz folytán — mint a t. doktor ur reméli — kibontakozott volna.

Általánosságban kijelentem, miszerint tudom nagyon is méltányolni a szakemberek indokait a kuruzslással szemben, a melyben leledzheik diplomás o voi is; nem is volt szándékom védelembe venni a kuruzslást, hanem kizárólag és pedig azon hangzatos vádaskodás folytán: hát hol a hatóság? történt meg intervenczióm annyiban, hogy reá mutattam a törvényre és annak intencióját feltártam.

Észrevételem a válasza:

Ad 1.) Felfogásom nem fonák, a törvény szellemét nem hamisítottam meg. Nézzük a törvényt. Az 1876. évi XIV. t. cz. 52. §-a ezt mondja: „orvosi gyakorlatra nem jogosított egyéneknek beteget keresetképp gyógykezelti tilos.

Az 1879. évi XL. t. cz. 92. §-ának 1. pontja pedig így szól: „büntetendő az, a ki szabályszerű jogosítvány nélkül fizetésért vagy jutalomért orvosi teendőket végez.

Ugy a nyelvtani, mint a logikai törv. magyarázat mellett is de magyarázat nem is szükséges — világos, hogy a törvény nem a gyógykezelést tiltja, hanem a keresetlelkűre, a fizetes, jutalom elfogadását; a törvényhozónak ez volt a gondolata, számítása, hogy mindenki segíthet és segítsen szívességből f-lebarátján, embertársain a nélkül, hogy mások anyagi károsolását okozná.

Vannak még bírók Magyarországon! — mondja dr. B. M. ur. Igen is vannak. A m. kir. Curia büntető osztálya 1885. évről 7547. sz. a. V. Györgyöt a csáktornyai kir. járásbírósg által kiszabott és az itéleti tábla által helybenhagyott súlyos büntetés alól felmentette azon alapon, mert „a gyógykezelés magában véve büntetendő eseteleményt nem képez, az 1879. évi XL. t. cz. 92. §-ának 1. pontjában meghatározott közegészségelleni kihágás tényálladéka alkateleme, a fizetés vagy jutalom elfogadás, ez a körülmény pedig V. György ellen a tárgyalás idejéből nem tűnt ki. (L. Magy. Közigazgatás 1886. évfolyam 1. sz.)

Ad 2.) A gyógyszerek kiszolgáltatására vonatkozó nézetem sophisztikusak?

Igaz, hogy az 1879. évi XL. t. cz. 92. §-ának 2. pontja tartalmazza: „a ki szabályszerű jogosítvány nélkül gyógyszert betegek számára árul vagy elad, büntetendő.” De mit mond még az 1876. évi XIV. t. cz. 52. §-a? Ezt: „orvosi gyakorlatra nem jogosított egyéneknek díjazás mellett gyógyszereket rendelni tilos.”

Nem fogom fenn sem derogatio, sem abrogatio, azaz az utóbbi §. még mindig érvényben van: következőleg az az 1) alatti értelemben gyógykezelést is teljesítő egyéneknek a gyógyszerek kiszolgáltatására vonatkozó a 92 §-ban jelezett szabályszerű jogosítvány: az 52 §., mely a gyógyszerek megrendelését is megengedi, képezi és adja meg. De miképp rendeljenek N, és a többi hozzá hasonló esodadoktorok (dilettánsok) gyógyszereket? A gyógyszerek vényekre mit sem adnak, tehát kiszolgáltatja az illető a gyógyszereket maga. Ez a helyes consequentia, mert a tör-

vénymagyarázat szabályai közé tartozik az is: a) hogy kétség esetében a terhelte javára és érdekében a kedvezes, a tág magyarázat (interpretatio lata) és nem a megszorított (strictar) alkalmazandó; b) a kinek a többre joga van, a kevesebbre is joggal bír (argumentum ad majorem ad minus); c) a ki valamely törvény által egy bizonyos célra (mint N. és a többiek is a gyógykezelésre és gyógyszerre rendelkezésre) feljogosítva van, az azon eszközöket is használhatja, a melyek nélkül azon cél el nem érhető. De az 1876. évi XIV. t. cz. 128. §-a a hasonszenvi orvosoknak megengedi a gyógyszereknek díjtalanul kiszolgáltatását is; ki bizonyítja be azt, hogy N. és a többiek is nem hasonszenvi módon gyógykezelték?

Mint az ad 1) alatt, egy jelen kérdésnél is csak az a büntetendő, ki a gyógyszerekért fizetést, díjazást fogad el, mi alatt nem értendő a gyógyszerek beszerzési ára, hanem a túlérték; mert kiállítja azt, hogy a megvett, beszerzett gyógyszer az illetőnek nem tulajdon. Az. tehát el is adhatja a beszerzési árral egyenlő ellenérték mellett.

A bíróságnak úgy az ad 1), mint az ad 2) alatti esetekben feladata és kötelessége hivatalból a legszélesebb körre terjedő nyomon a tot tartani, ha jövedelem-szerzés forog-e feje? Ha igen, csak is ezért büntetendő az illető, de nem tiltható el a gyógykezeléstől és a kiszolgáltatástól.

Ad 3.) Az 1876. XIV. t. cz. 128. §-a hasonszenvi orvosokról tesz említést; jogot is ad nekik; a hasonszenvészetet (homopathia) Hahnemann Sámuel 1810-ben kezdeményezte; a hasonszenvészet orvosi irányának a m. kir. egyetemen 1871. évben — az orvosi fakultás ellenzése dacára — országgyűlési határozattal két tanszék állítottatott fel, az egyik jeleleg is fennáll és betölti dr. Bakody Tivadar, nálunk a hasonszenvészet elveinek a főképviseelője; Budapestben 1863. év óta létezik a hasonszenvi orvosok egylete.

Miért állítja tehát dr. B. M. ur, hogy a „hasonszenvi orvos” akadémiai fokot eddigelé nem ismerte közéletünk? Talán engem képzelt annyira naivnak, hogy velem szemben megengedhette magának eme meggondolatlan nyilatkozatot?

A német felfogásnak nem, hanem a magyar törvényhozásnak hódoltam és hódolok; az pedig, hogy a magyar törvényhozás igyekszik a német felfogásnak is hódolni, helye-nem találom, mert a német felfogásban van erkölcsi eszme, a mi nálunk szintén elkel és szükséges; de természetesen is a hódolás, ha meggondoljuk azt, hogy a jövő a német elemek hegemoniáé lesz Európában.

Ad 4.) Azt, hogy a törvényt módosítás végett a törvényhozáshoz intézendő felebbezésnek eredménye lenni fog, nem hiszem; a kívánt módosítás merénylet volna a szent személy-szabadság ellen és megtagadása a kereszténység egyik legmagasabb elvének: seáts felebarátodon!

Az óhajtott modus procedendi utjában áll az is, hogy diätetikai és therapiai ismereteket, tudást csak tapasztalat útján is szerezni lehet, a melyek alkalmazásától az illetők, és igénybe vételétől a szenvedők rendőri államban sem tilthatók el.

Egyébként szíves üdvözzel maradok

barátod:

Sztarill János.

A telefonról.

Budapest, január 26.

A haladás minden igaz barátja örömmel fogadta a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara azon határozatát, a melyben a Kolozsvár között leendő összekapcsolása tárgyában a kolozsvári kamara ez irányú kezdeményezését szívesen támogatta.

A mai kor rohamosan fejlődő és egyre gyarapodó vívmányai sorában a távbeszélőnek fontos és mindjobban tért foglaló szerepe van.

Kétséget sem szenved immár, hogy a villany és gőz korában a telefon egyenrangú a távirdával és a mindennapi élet ezer, meg ezer különféle változataiban a telefon már most is nélkülözhetlen, mert nincs olyan ága a közéletnek, legyen az bár kereskedelmi, politikai, vagy társadalmi, a hol a telefonra lépten-nyomon szükség nem volna.

E közlekedési eszköz meglepő gyorsasága, a vele való bánás egyszerűsége és az a könnyűség, a melylyel az ember pár pillanat alatt a tőle sokszor igen távol esőkkel is épen úgy beszélhet, mintha az illetők jelen volnának: mind oly ismeretes előnyök, melyek nagyszerűségét fölösleges ujjalag kiemelni.

Magasabb fokú haladás a telefon alkalmazása az egyes városok között, mert itt már nagyobb térbeli és időbeli különbözetet hidal át a telefon és még a távirdánál is gyorsabb közlekedési eszköznek bizonyult.

Ezért fogadták oly nagy örömmel a Bécs és Budapest között létesített telefont, mert e két világváros között ez képezi a leggyorsabb és legkövetlenebb összeköttetést, melynek rendkívüli előnyei annyi fontos érdekeket elégitenek ki és különösen a hírszolgálatnak tesznek megfizethetetlen szíveséget.

Ujabbán az ország különböző városait kötötték össze telefontal és sajnálattal tapasztaltuk, hogy Nagyváradot, dacára fekvésének, élénk központjának, kihagyták az összeköttetésből és nem vették be a vonalba, melylyel a városokat egybekapcsolták.

E hiányon, jobban mondva, hézagon óhajt segíteni az az intézkedés, melynek érdekében a nagyvárad és kolozsvári kereskedelmi kamarák az említett mozgalmat megindították.

Bizonyosra vesszük, hogy a tervezett összeköttetés Nagyvárad és Kolozsvár között, később

E szavaknál Pierre kapitány megnyomott egy rugót; abban a pillanatban fölemelkedett a henger hátsó fala s egy nagy intenzív világítású üreg tárult elénk, melyben utasok számára kényelmes ülések voltak mindkét oldalán.

— Itt a kocs! — szólt a kapitány — tehát lépünk be.

Vakon engedelmességgel követtem példáját; hátam mögött a fal csendesen leereszkedett.

III.

A mennyezetről lefüggő villamos lámpa fénye mellett kíváncsian vettem szemügyre a kocs belsejét. Lehetetlen egyszerűbbet, s egyúttal kényelmesebbet képzelni; a falak szőnyeg-karpittal voltak bevonva. Támlás-székek szépen, kettesével állottak; a levegő tisztántartására két szelep szolgált; az egyik a már elhasznált levegőt ki, a másik a tisztát vezette be.

E berendezés egy pár percig foglalá el figyelmeimet, s midőn mindent megfigyeltem, szóltam:

— Hát mikor indulunk?

— Micsoda — mikor? — hiszen már megyünk.

— Lehetetlen! — fityölés, zörgés, rázás nélkül?

Mégis lehetetlen binni, lehetetlen követelni, hogy óránként 1800 kilométernyi futás mellett a kocs! ne zörögjön. Milyen utazás! Valami rettenetes! Most nyilván az Océán alatt vagyunk. A mognémült csethalak óiási esővönk láttára bizonyosan ráütnek farkukkal abban a hitben, hogy ez egy óriási tengeri-kigyó.

Akaratlanul visszatartottam lélegzetemet, hallgatam, feszült figyelemmel vártam a további eseményeket.

IV.

Egy óra telt el körülbelül, midőn hirtelen bizonyos hidegséget éreztem homlokomon. Gépiesen nyultam a homlokomhoz, egészen nedves volt.

— Mi ez, miért? — gondoltam megijedve. Vaj-

jon a víz nyomása alatt megrepedt a henger? Vajjon az Océán behatol a kocsinkba?

Iszonyu félelem szállt meg; beszélni, kiabálni akartam és...

... És csöndes kertecskémben a padon felébredék. Sűrű eső esett és engem felriasztott álmomból. Mert álom volt. A Pierre kapitány regényes tervét olvasván, olaludtam, és úgy látszik, hogy ő is álmában találta ki és írta meg ezt a különben nem épen lehetetlen gondolatokat.

Nevető betűk.

(Írta: Lovassy Andor. Megjelent Laszky Arminnál.

A Szigligeti-Társaság kiadványa.)

Vannak művek, melyek megbírálásánál bűn, vagy legalább is hiba lenne a szerző személyéből indulni ki. Így például micsoda kritika kerülne ki abból, ha Voltaire méltatásánál elősorolnók az ő emberi gyöngeségeit. Avagy mi köze van Wilde Oszkár perverzítésének az ő irodalmi műveivel, melyek a közönség osztatlan elősmerését vívták ki?

De viszont van rá eset, hogy a művészt mellett okvetlenül figyelembe kell vennünk az embert is, hogy teljes, minden részéről megvilágított képét nyerjük a műnek.

Ez az eset áll fenn Lovassy Andornál is. Kezünkbe véve a „Nevető betűk” cz. kötetét feltűnik előttünk maga Lovassy Andor alakja is, oly szoros kapcsolatban áll a jelen esetben a szerző és a műve.

A daliás multból a nyápicz jelenbe ide szakadt ember Lovassy Andor. Kedélye mindig derült, mint az olyan embereké szokott lenni, akiket még nem gyötörték a századvég speciális betegségei. Könyve is nélküli a fin de siècle minden beteges »ismus«-át. Nem nyafog folyton a világ rosszassága miatt, nem rágódik folyton a beteges és mesterségesen előidézett lelki állapotokon, nem kotorászik a divatos bűnökben, nem magasztalja a házasságtörést, nem analizál, nem eszi bele magát nyakig a problémákba, hanem az ép kedélyű, egészséges emberek rózsaszínű szemüvegén át nézi a világot; ha valami fura dolgot lát, nem fontolgatja sokat, hogy mennyire illik félre vonnia a szája szélét, hanem jóízű kacag és nem hiszem, hogy az olvasónak ne esnék jól ez az egészséges tudóból jövő hahota...

*

A »modern« irodalmi férfiú fontoskodva olvas el egy ugynevezett novellát és ha akad benne valamire, ami bizarrságánál fogva érthetetlen, ha az ellentétek erőszakos felállítását megtalálja benne, azt mondja, hogy: »no ez figyelemre méltó munka. Van benne gondolat!«

Ellenben, ha elővas egy elbeszélést, mely betölti művészeti célját: t. i. gyönyörködtet a széppel és igazza l, arra azt mondja, hogy: »no ez üres munka! Nincs benne alap-gondolat. Csupa mese az egész.«

Hát igen tisztelt »modern« urak, én nagyon

pedig a többi nagyobb városokkal is, mielőbb létre fog jönni és akkor Nagyvárád is abba a kényelmes helyzetbe fog kerülni, hogy innen Budapestre s a többi városokba beszélhet, esetleg majd Béccsel is összeköttetésbe jön. Hogy pedig ennek mily nagy előnye lesz kereskedelmi és egyéb tekintetben, azt ismét nem szükséges kifejteni.

Őszinte örömmel üdvözljük tehát az ezen irányban megindult mozgalmat és midőn sikert kívánunk hozzá, reméljük, hogy már legközelebb beszélhatunk a telefon-kagylóba:

— Halló, Kolozsvár!

A.

Óra, ékszer és drágakövek.

ERTLER MÁRKUS

Bémer-tér,

ifj. Kohn Sámuel üzletével szemben.

Uj, legelősebb bevásárlási forrás!

Nagyvárád és a selyemtermelés.

Nagyvárád, január 26.

Unalmastárgy — szokta mondani a szelvények vagdalásában kifáradt uri ember.

Mesebeszéd! — mondják azok, kik a saját külön ügyeiken kívül] másnemű mozgalomról még tudni sem akarnak.

Ez a foglalkozás bizony nem azoknak való, a kik jól ruházva, kényelemben élve, vig kedélyhangulattal ehetik meg a feltálat jó edelt; sem azoknak kik erőteljes testalkat fölött rendelkezve, június hónap minden napján, 1—1.20 forintot (vagy többet) keresnek meg naponta.

De igenis való azoknak, kik napszamos munka végzésére még sem mehetnek, de a koldulást sem kezdhetik meg a — szegény miatt! És való azoknak, kik jó módban élve, szorgos és végre is kedves foglalkozást keresnek; való végül olyan egyéneknek, kik június végén, 30—50 forint összegessével a téli tűzrevalót, a ruházatot vagy a zsirozót keresik meg a család számára.

Azonban mint mindent, a selyemtermelést is tanulni kell.

A tanuláshoz talán elég lesz egy esztendei tapasztalat; elég lesz egy esztendőn át tartó folytonos magyarázat.

Első tényező, az eperfa kérdése.

tisztele: a pszichológiát, sőt kellő respektussal viseltetem egynémely analízis azon ügyessége iránt, hogy egy karton szoknyából egy egész lélektani rajzra meritenek maguknak impulzust, de már én csak azt mondom, hogy ha problémákat akarnak megoldogatni, tehetik, arra való a Tudományos Akadémia, de a szép literatúrának amugy is szűk helyét ne foglalják le maguknak!

Ugyis elég már a próza ebben a silány korszakban, ugyis eléggé görnyednek már az emberek a megélhetés gondjai alatt, ifju arcokra is redőket huznak már az élet terhei, miért száműzzük hát a rideg téli tájból a vigan esacsogó pacsirtát, a sivar, földhöz tapadt korból a fantáziá röptét, a gondok világából a szívet gyönyörködtető mesét?!

Ha nem várunk mást, csak gyönyörködtető mesét, élvezetes előadást, a „Nevető betűk“ről csak előismeréssel szólhatunk. Összesen 14 novella van e kötetben, vegyesen az új és az antik világból merítve. Gyakran bizony szomorú helyekre is elröppen Lovassy Andor fantáziája, így szerelmi bánatot, testi betegséget is találunk a feldolgozott témák között, de Lovassy Andor humora bearanyozza a kórház sűrű falait is.

Az elbeszéléseket szép illusztrációk díszítik, melyeket részben Homicskó Athanasz a jeles rajzoló, részben Lovassy Andor készített.

Summa summárum: nagyon helyesen cselekszik, aki a Lovassy könyvét megrendeli.

(Ne.)

Mert, hogy »fekete-gyök« avagy ribizli-levélen tenyészünk selyem hernyót, ez épen olyan mesebeszéd, a minő volt öreg ez Tolyás Dániel jó tanácsa, hogy »az merinokat gyaluforgácssal is sikeresen lehet kitelelni, mert a dögbőr is hoz annyi jövedelmet, mint a Sanyaró és Éhenbeőgh diurnista urak egy évi fizetése«.

Miként a luczernát nem pótolhatja a liceum, s a lisztet nem helyettesítheti a szűpor, holott mind a kettő növényi alkatrész, épen úgy nem pótolja az eperfa levelet semmiféle más növény.

Mert a selyembogár nem olyan ám mint a ló, hogy a zabtól. meg a napraforgó-pogácsától egyformán hizik. Harmincz napon át csak nő a bogár, s a negyedik alvás után teljes tiz napig dolgozik a selyemanyag készítésén, melyhez csupán eperlevélre van szükség épen úgy, mint igazíva a készítésnél szükség van a tejfelre! — Tessék vaját verni keményítő vegyületekből. Pedig ez nemcsak fehér, hanem az emberek tej gyanánt meg is veszik, el is fogyasztják.

Hanem hát a selyembogár nem olyan tudományos mint az ember. Nem hajt az sem a \$-ra sem a körmondatra. Ennivaló kell annak s ezt a földgömb egyetlen más növénye sem adja meg, csak az — eperfa!

Selyemtermelésnél meg végső szükségéről ne beszéljünk.

Azokat óhajtom tudomásba helyezni, kik eperfa-levél fölött rendelkeznek, a következőkről:

Egy gramm petéből, jó táplálás mellett, nevelhető 2 kiló gubó. Rosz táplálás mellett, két gramm petéből egy kiló gubó.

Negyven-ötven bogár, a kikeléstől a befónásig, elfogyaszt egy kiló falevelet. Tehát egy gramm betéből kelt hernyó táplálására legalább 10—12 kilo levelet kell számítanunk.

A kikelés utáni első időszakban nevelésesen kevés levelet esznek a bogarak. Hanem az első alvás után naponta háromannyit fogyasztanak, mint a mennyit az első vedlés előtt. A második vedlés, vagy — mondjuk — alvás után, tehát a harmadik korban, a második korszak napi szükségletének háromszorosát; a harmadik alvás után a harmadik kor napi szükségletének ismét háromszorosát; a negyedik alvás után pedig az előbbi kor szükségletének — ötszörösét!

Ez a korszak átkoztatja meg a termelővel még azt a persa zarándokot is, a ki Justinian császár szép szavára Chinából a selyem bogarat Görögországba hozta.

A ki tehát arra számít, hogy árendált fáról, pénzes napszamosmal fog levelet szedetni, s majdan ily módon tápláltatja selyemhernyóit, az a termelést vagy felbe hagyja, vagy — belebukik.

Az országos hivatal senkitől sem tagadhatja meg a kért mennyiséget. De a keserű tapasztalatok arra tanították éppen az országos hivatalt, hogy mindazokat, kik bőséges eperfa-levél fölött nem rendelkeznek, a termelés előtt kellő tudomásba helyezze.

Legjobb lenne, ha első éven eperfa-vetésre jelentkeznenek minél többen, hogy 8—9 év múlva, eperfa-erdővé legyen minden udvar.

*

A Nagyvárádon esetleg termelni szándékolt selyembogár bevéltásáról is legyen szabad elmondani egyet-mást.

Bevéltó állomást okvetlenül kapni fog Nagyvárád. Sőt az országos megbízott: Bezzeredy Pál uró Nagyságának hozzám intézett levele szerint pete készítő állomást is.

A bevéltási ár lesz különként egy forint. A termelők előnye vagy hátránya az leendő, ha 400 vagy 800 gubó fog nyomni egy kilót.

A könnyű gubónak a szála nem erős, nem is hosszú; nincs kellő fénye s így nincs kellő értéke sem.

A termelő bizonyos mennyiségű falevéllal jól »meghizlalhat« négyszáz bogarat, s ugyanezen levél mennyiség mellett 800 bogár csak tengődni fog.

Valamint a sertést, úgy selyembogarat sem lehet díkezióval hizlalni.

Az is fontos, hogy alvás közben háborgatjuk e bogarainkat, vagy békén hagyjuk.

A 30 óráig szolgálatban levő mozdonyvezető is nyugodalmat kíván. És ha alvásában untalan háborgatják, a következő napon könnyen csinálhat — karamboit. Az alvásában háborgatott hernyó betegséget kap, mindenesetre visszaesik a fejlődése, s a begubózás meg a gubó-minőségben kapunk büntetést a háborgatásért.

Idegen petéből termelt gubót el sem igen fo-

gad az országos hivatal; befojtott gubót meg egyáltalán nem!

Az idegen pete beteg lehetett s ez áthat a selyem minőségére. A befojtott gubó 5—6—7 tizedrészben bizonyult legombolyíthatatlannak, s így a haszon helyett munkamulasztást okoz.

Roszzul táplált bogár peccétes gubót ad s így egy kiló ilyen gubó 10 krajczár.

A termelni szándékozók jelentkezését bármelyik nap szívesen fogadom. A rendelkezés alatt levő eperfák számát, nagyságát mindenesetre kérni fogom.

Hírlapokban elég hely nincsen is a szükséges tudnivalók részletes elmondásához. És a hírlapot épen az a közönség olvassa legritkábban, a melyik a selyemtenyésztésre szegénysége folytán leghivatottabb.

De hát a jelentkezők néhányát mégis csak hírlap útján kell értesíteni. Azután elterjed a jóra való hír — magától is.

Az országos hivatal olcsó hőmérőket 10 krért, tenyésztési papírost ivenkint egy filléért fog küldeni Petét ad ingyen, s minden termelő kap egy kis nyomtatott utasítást.

Ha tehetem, a Városligeten minta-tenyésztést fogok berendezni, hol a szükséges teendőkről bárki teljes felvilágosítást szerezhet.

Vetni fogok eperfa-magot s egy év múlva ingyen osztunk mindenkinek eper-csemetét.

Minél hamarabb fogunk valaméhez, annál hamarabb érjük annak sikerét.

Adjon Isten e munkához sok szegény családnak vállalkozó szellemet és türelmet!

Rátkay József.

**A „Bazár“-étteremben
minden csütörtök és vasárnap
czigányzene.**

Kitűnő ételek és vlódi hegyi borok; pontos kiszolgálás.

Mint Abderiában.

Nagyvárád, január 26

Minálunk is épen úgy megyen, mint Wieland regényében „abderiá“-ban, ahol szeretik a nagyságot és kicsinyességben utánozzák azt.

A mi városunk erőteljes fejlődését hirdetjük mindenféle és erőteljes fejlődésünkhöz az iparosok és kereskedők jajveszékése szolgáltatja a dicsőhymnust.

Az iparosnak nincs munkája, a kereskedő remegve gondol a csüdre, mely a fizetésképtelenség miatt a mult évben oly nagy számmal ütött be, hogy a statisztika elszörnyűkődve emlegeti.

A nagyon okos emberek azt állítják, hogy sok kereskedő nem képes megélni egymástól.

Ha ez áll, akkor a város egészséges fejlődése csak szólam; mert az a város, ahol a kereskedők és iparosok nemcsak némely egyén zavaros álmában, hanem a valóságban tönkre mennek, a fejlődés biztos talaján nem áll és csakis az emberek nagy tömege bírja az egyeseket a kísérletezésre, melynek vége az elbukás.

A nagy szólamok tehát nem képezik alapját a valósnak.

A városnak gőczpontul kell szolgálni a vidék számára, honnan az ipar és kereskedelem az ő erejével és fényével a vidékre kisugározzék.

Tehát nem annyira a város lakosainak, mint inkább a vidéknek kell fontartania az ipar és kereskedelem gőczpontjában az éltető erőt.

Mit találunk minálunk?

Ahelyett, hogy a városba való bejutás könnyítették, valami sajtóságos erőttől hajtva, elzárkózunk a vidéktől. Egyedül azt engedjük meg, hogy élmi szükségleteinket fedezze a vidék, vagy pedig a faanyagot hozza be.

Nem természetesen-e tehát, hogy a vidék gócpontokat, helyi központokat állít; míg B.-Ujfalú, Szalonta, Margitta, Székelyhid, Belényes eddig iparával és kereskedelmével alig volt számba vehető, ma versenyre kél Nagyváraddal; megmaradnak nálunk a szép kirakatok, a nagy épületek, a következő járdák, azonban a vidék nem hajlandó nagy drágán megfizetni azt, amit otthon olcsóbban kap.

Sokan a megélhetési nehézséget vetik fel okul. Hát a fényűzési kiadások eltagadhatatlanul emelkedtek mindenütt. De nem annyira, hogy a vidék a közlekedési eszközök javulása folytán éppen Nagyváradot kerülje el.

Miben nyújtunk hát legalább szórakozást a vidéknek? Nyáron a szinkörrel, télen a jégpályával; — hanem hogy elijedjen ettől is, egyiket elneveztük városligetnek, a másikat sportjégpályának, az előbbihez nincs hozzá vezető utunk, az utóbbi szabad téren, a hideg zord erejének kitett helyen van elhelyezve; az előbbinek néhány bokra van, az utóbbinak ezután lesz ez is.

Most már téli színházról gondoskodunk, hanem a vidék rokonszenvét a felcsigázott megélhetési árak mellett törekszünk ugyancsak lehűteni.

Máskor többet.

—6

A Wöber-féle éttermet
az előnyösen ismert főpinczér:
ROSNER PALI
vette át.
Kitűnő ételek, italok, előzékeny kiszolgálás.
A vasut mellett.

Heti sakk szemle.

— Rovatvezető: **Gesztesi Ödön.** —

4. feladvány megfejtése.

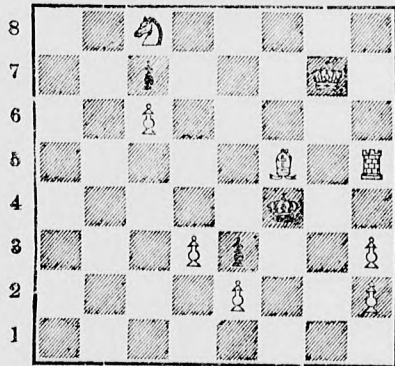
1. F f5—g4 h5 vagy K g4;
2. B h7 + vagy d4 + matt.

5. feladvány

Futó Páltól

Nagyváradon.

Sötét.

a b c d e f g h

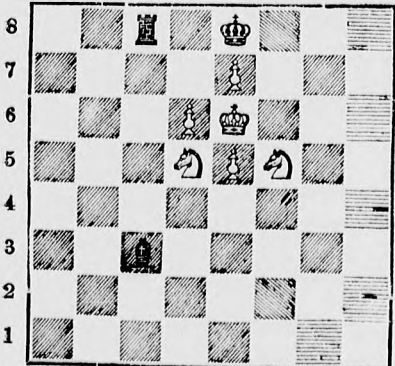
Világos indul s a harmadik lépésre mattot ad.

1. Sakk-tanulmány

Rottenberg Bélától

Nagy-Becsckereken

(Föltételes matt.)

a b c d e f g h

Világos indul s az e5 gyaloggal mattot ad.

(E feladvány megfejtői közül öt n ingyen kapják a most megjelenő „Magyar Sakk-Almanach“ egy-

egy példányát. Megfejtési határidő febr. 15. A megfejtések szerző címére küldendők.)

A következő játszmát Charousek ur három tanácskozó ellen játszotta.

9. játszma.

Játszották 1894. évben

Kassán.

Király-futárcsel.

Világos:

Charousek Rezső.

1. e2—e4
2. f2—f4
3. F f1—c4
4. K e1—f1
5. F c4 : d5
6. H b1—c3
7. g2—g3!
8. K f1—g2

Sötét:

- * * *
- e7—e5
- e5 : f4
- V d8—h4+
- d7—d5
- g7—g5
- F f8—g7
- f4 : g3
- g3 : h2?

E helyett V h4—h6 volt a helyes lépés. Világos most erős támadást nyer.

9. B h1 : h2 V h4—f4
10. d2—d4 V f4—f6
11. H g1—f3 c7—c6
12. e4—e5 V f6—f5
13. F d5—e4 V f5—g4+
14. K g2—f2 h7—h6
15. V d1—h1! F c8—f5

* Világos igen ügyesen vezeti a támadást.

16. H f3 : g5! h6 : g5
17. B h2 : h8+ F g7 : h8
18. V h1 : h8 K e8—f8

* Legjobb.

19. F c1—d2! F f5 : e4
20. H c3 : e4 V g4 : e4

Hiba, melyre sötét elveszti a játszmát. Legjobb volt még V g4—h4+, ámbár világos a vezérsere után is megtartja jó állását. Tekintetbe jött volna még ezenkívül V g4—f5+ is.

21. F d2—b4+ K f8—e8
22. V h8 : g8+ K e8—d7
23. V g8 : f7+ K d7—c8
24. F b4—d6! V e4 : d4+

* E lépés után sötét játszmája uem tartható. V e4—f4+ s a vezérsere után világosnak B a1—h1-gyel nyernie kell.

25. K f2—f3 g5—g4+
26. K f3—g3 V d4—e3+
27. K g3—h4 V e3—h3+
28. K h4—g5 V h3—e3+
29. K g5—g6 V e3—e4+
30. K g6—g7 Sötét föladja.

10. játszma.

Szentpétervár, 1895. decz. 19.

Elhárított vezércsel.

Világos:

Steinitz.

1. d2—d4
2. c2—c4
3. H b1—c3
4. F c1—f4
5. e2—e3
6. B a1—c1
7. d4 : c5
8. e4 : d5
9. H g1—f3*

Sötét:

Lasker.

- d7—d5
- e7—e6
- H g8—f6
- F f8—e7
- 0—0
- c7—c5
- F e7 : c5
- e6 : d5
- H b8—c6

* Itt világos bátran üthette volna a d5 gyalogot.

Ezzel megszabadul sötét magános gyalogjától, mely játékának egyik gyengéjét képezte.

11. e3 : d4 H e6 : d4
12. 0—0 F c8—g4
13. H c3—b5* F g4 : f3
- * Itt okvetlenül F e2-nek kellett volna történni.
14. g2 : f3 H d4—e6
15. F f4—e5? H f6—h5
16. K g1—h1 V d8—g5
17. F e5—g3 B a8—d8
18. V d1—c2 V g5—h6
19. B c1—d1 B d8—c8
20. V c2—b3 a7—a6
21. H b5—c3 H e6—d4!
22. V b3 : b7 H h5 : g3+
23. f2 : g3 B c8—b8
24. V b7 : a6 B b8—b6!
25. V a6—c4 B b6 : b2
26. h2—h4 F c5—a7
27. V d3—e4 V h6—d6
28. f3—f4 V d6—d7
29. F e4—g2 V d7—g4
30. V c4—d3 H d4—f5
31. H c3—e4 F a7—e3!

Sötét erőteljesen fejezi be a játszmát.

32. B f1—f3 B a2 : g2
33. K h1 : g2 H f5 : h4+
34. K g2—h2 H h4 : f3+
35. K h2—g2 H f3—h4+
36. K g2—h2 H h4—f5
37. B d1—b1 h7—h5
38. B b1—b5 B f8—a8!
39. a2—a3 B a8 : a3

Világos föladja. 40. V d3—a3-ra V g4—e2+ következik s néhány lépéses matt.

Sakkhírek.

A nagybecskereki sakk-kör „Magyar Sakk-Almanach“ czimen egy sakkönyvet ad ki, melynek összeállításában hazánk legkitünőbb sakkistái vesznek részt s így a könyv, mely kiváló játszmákat, feladványokat, tanulmányokat s egyéb a sakkvilágot érdeklő dolgokat fog tartalmazni, — mindenesetre érdekes lesz s így melegen ajánljuk a sakkbarátok figyelmébe. Az Almanach szerkesztője Rottenberg Béla, a nagybecskereki sakkör ügybuzgó titkára, kitől mai számunkban közlünk egy sakk tanulmányt, mely a föntemlített könyvben foglal helyet.

Füvészi levelezőnk írja: A „Bu dapesti sakk-kör“ben mozgalmas élet uralkodik. Jelenleg éppen a kör alelnöke Léhner Vilmos tanár, — klub egyik legerősebb játszója — és Bródy Miklós joghallgató, az ifjabb generáció egyik tehetséges tagja közt komoly mérkőzés folyik az első öt nyert játszmára. A matche jelenlegi állása: Léhner : 2. Bródy 4 remis 2. Továbbá előkészületek folynak egy február 1-én kezdődő nagyobb szabású téliversenyre, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

A szentpétervári négyes verseny első győztese kezd előtérbe lépni. Ez Lasker Manó, ki ez idő szerint 3 és fél egységgel elhagyta ellenfeleit s ismerve játékát, valószínűleg meg is tartja azt a verseny végéig. Pillsbury elmaradt, Steinitz és Csigorin ellen veszített játszmái folytán, s így történt aztán hogy Steinitz lett második. Jelenlegi állás: Lasker : 10 1/2, Steinitz 7 1/2 Pillsbury 7 Csigorin 6.

Czigány-zene
minden szerdán, pénteken este és vasárnap délután
a „ZÖLDFA“-kávéházban.
Pentec kiszolgálás.

Szerencsés előfizetők.

— A „Hétfői Értesítő“ sorsolása. —

Pénteken délelőtt történt meg lapunk jutalomtárgyainak kisorsolása ifj. Rimler Károly rendőrkapitány felügyelete alatt.

Jelen voltak még Sztarill János, Lőrinczy Gyula, Szabó Gábor, Fassie Sándor és felelős szerkesztőnk: Sarkadi Ignác.

Roth Róza nevű 10 éves leánya hozta ki a szerencsés nyerők neveit.

Az első díjat:

Arany János összes költeményeit diszkótásban nyerte

Roth Ignác.

A második díjat:

Vas Gereben összes munkáit

Huzella Gyula.

A harmadik díjat:

Feszty Árpád világhírű körképét disztartályljal

Molnár Lajos gyógyszerész.

A nyereményeket ma küldi meg kiadóhivatalunk a nyerteseknek.

Szerkesztői üzenetek.

R. B. (Nagy-Becske.) Levelét megkaptam; kívánata szerint lesz. A játszámakat érdekléssel várom. A tárczát is alkalmilag fölhasználjuk.

Cs. Á. (Csik-Szereda.) Becses küldeményét megkaptam. Köszönet szíves s megható figyelméért.

Ch. R. (Budapest.) B. levelét megkaptam. Szíves gratulációjáért köszönet. Ajánlatát örömmel fogadom. Mai számunk hozza önnek egy régibb játszámját, melyet ön talán már el is felelt. A másik, jövő számban jön.

N. P. (Csomonya.) **K. I.** (Alsó-Törösvár.) Levelemet megkapták-e?

—r. —ő. (Helyben.) A beküldött apróságnak nem vehetjük hasznát, mert egyéb hibák mellett stílári értéke sincs.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác.**
Főmunkatárs: **Rácz Mihály.**

Biharmegyei vásárnapotár.

Heti vásárok.

Álmosd, szerdán.	M.-Csöke, szerdán.
Baránd, kedden.	Margitta, pénteken.
Beel, szerdán.	Nicske, csütörtök.
Belényes, csütörtök.	N.-Bajom, pénteken.
B.-Ujfalu, csütörtök.	N.-Baród, hétfőn.
B.-Püspöki,	N.-Leta, csütörtökön.
B.-Büszörvény, csütörtök.	N.-Szalonta, pénteken.
Csöffa, csütörtök.	N.-Várad, kedd és péntek.
Csökmő, szombat.	Ókány, szerda.
Derecske, csütörtök.	Ókrő, kedd.
Diószeg, szerda.	Piskot, szerda.
Élesd, csütörtök.	Sarkad, csütörtök.
Ermihályfalva, csütörtök.	Szalárd, szerda.
Feketeó, hétfő.	S. ent-jelb, hétfő.
Félgyháza, csütörtök.	Székelyhid, péntek.
Hajda-ágos, szombat.	Széplak, kedd.
Henczida, szerdán.	Tenke, hétfőn.
M.-Keresztes, szerdán.	M.-Teleg, péntek.
Kis-Marja, hétfőn.	Torda, hétfő.
Komádi, péntek.	Zsáka, szerda.
Kőtegyán, hétfőn.	Vaskóh, szombat.

Országos vásárok:

B-Diószeg február 2., Szalárd február 2., Vaskóh február 7., Belényes február 13., Nagyszalonta február 15., Székelyhid február 19., Élesd február 29. és márcz. 1.

Jó privat koszt

125 2-0 kapható
Schwartz Lázárnénál
N.-Teleky-utca 16. sz.
Ugyanott szép utcái butorozott szoba kiadó

TELEFON.

Kivalyerdői faipar és dobrest-vidaréti vasut-vállalat

JIRASZEK és KRAUSZ.

Nagyváradai képviselő:

Naris Mór, Staroveczky-utca 42.

Tűzifa-telep:

Várad-Velence, pályaudvar.

Ajánl száraz kitűnő minőségű

72 **hasábos**

cseser, gyertyán és bükk

tűzifát

nagyban és kicsinyben házhoz szállítva

legjutányosabb árák

mellett.

Megrendeléseket elfogad:

a fenti képviselőség Staroveczky-utca 42., továbbá

Kádár és Kiss fűszerüzlete, Fő-utca

Kádár és Kiss dió-üzlete, Kishídő, Bémer-tér.

Kiss Dávid dohányüzletje, Fő-utca,

Tűzifa-telep, Várad-Velence, pályaudvar.

Vállalati igazgatóság, Dobrest.

TELEFON.

II. Magyar Osztály-sorsjáték.

Legnagyobb nyeremény **Egy millió korona.**
a legkedvezőbb esetben

H u z á s o k:

I. osztály 1896. február 5—8-ig. II. osztály 1896. márcz. 11—14 ig.

III. osztály 1896. május 12—28-ig.

1 egész 1 fél 1 tized 1 huszad sorsjegy

20.—, 10.—, 2.— 1 forint

Teljes sorsjegyek árai:

1 egész 1 fél 1 tized 1 huszad sorsjegy

60.—, 30.—, 6.—, 3 forint

48 Kapható: 2-0

K. FRANKL MARI

tűzidéjében

Nagyvárad, „Kereskedelmi Csarnok“ palota.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközök.

A Gazdasági és Iparbank Részvény-társaság Nagyváradon

1896. évi február hó 9-én délelőtt 10 órakor tartja saját üzlethelyiségben

V. rendes évi közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
 2. Az 1895. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyeremény mikénti felosztása feletti határozathozatal és a felmentvény megadása.
 3. A felügyelő-bizottság, és 11 esetleg 12 igazgató-tanácsos választása.
- Nagyvárad, 1896. január 19-én.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki szavazatával élni kíván, tartozik három nappal a közgyűlés előtt részvényeit elismervény ellenében a pénztárnál letéteményezni.
Ugyanott f. évi február 1-től kezdve az üzleti jelentés a mérleggel együtt a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

Meghívás.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ 1896. évi február hó 2-án d. e. 11 órakor saját helyiségében (Szt.-László-tér, Kovács-ház) tartja

évi közgyűlését,

melyre a t. üzletrészesek ezennel meghívattak.

Tárgy:

1. Igazgatóság jelentése az 1895. évről.
2. A felügyelő bizottság jelentése a számvizsgálatról.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentvénye feletti határozathozatal.
4. Öt rendes és 2 pótfelügyelő bizottsági tag választása.
5. Esetleges indítványok.*

Nagyvárad, 1896. január 15.

Sarkadi Tihamér,
elnök.

*) Az alapszabályok értelmében a közgyűlésen csak azon indítvány tárgyalható, mely 3 nappal előbb írásbelileg benyújtatik.

A „Nap“ forog a „Hold“ körül.

Tudomásomra jutott, hogy a „Nap“ kihordója több helyen úgy adta ki magát, mint az én megbizottam, és használhatatlan köölajával az én „Hold“-petroleumom reno-méját akarta csorbítani.

Ennélfogva felkérem a tisztelt vevő-közönséget, sziveskedjék a kihordó-kocsikat megfigyelni és csak akkor vásárolni, ha a kocsi a „hold“ felirat és jelvény ol-vasható.

A „HOLD“-petroleum a legtisztább és legolcsóbb, azzal nem lehet versenyezni; litérje hazhoz hordva 18 krajczár.

Breitner József,

Pável-utca.

Legnagyobb kereskedelmi- s műkertészet az országban.

a nagyvárad-velencei

műkertészeti- és rózsatelep.

Sürgöny-cím:

Műkertészeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:

Nagyvárad, Fő-utca (Bazár-épület.)

Telefon-összeköttetés.

Élő virágokból csokrok.

Csokrok: Mennyasszonyi, koszorúnyi, bálí vagy bármely alkalmi szép berlini papirtartóval 1 frttól 3 frtig.

Csokrok: atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig.

Csokrok: a legfinomabb kivitelben finom selyem tartókban 8 frttól 12 frtig, rózsá-, szegfü és Camé-liákból, a mi ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok: a legnagyobb mintának, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem csipke és atlasztartókkal 18—25 frtig, a mi ezelőtt 40—50 frtba került.

Élő virágokból koszorúk.

Koszorúk: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve 1—3 frtig.

Babékoszorúk: ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2—5—10 frtig.

Ficus és Magnolia koszorúk: a legnagyobb mintájuk a legértékesebb és legfinomabb virágok és palma-lombokkal díszítve 10—25 frtig, a mi ezelőtt 35—40 frtba került.

Ugy a helybeli, mint a vidéki megrendelések teljesítésére kiváló gond fordítatik s a pontos elküldésért szavatosság vállalatik.

Azonkívül mintegy 50,000 drb szemzés által nemesített magas törzsű rózsá van készletben, mintegy 600 fajban. Egy éves nemesítésű drbja 35 kr, 2 éves kiváló szép koronával, darabja 60 kr. 60,000 drb gyökér nemes (vurcel echt) egy éves darabja 15 kr, 2 éves kiváló nagy bokrok drbja 30 kr., melyekről részletes faj és árjegyzék bérmentve kívánatra azonnal megküldetik.

